

בית נאמן

מוצ"ש פרשת צו, י"ז אדר ב' התשע"ט

העלון יוצא לעילוי נשמת
מזיאנה נג'ימה בת
חנינה לבית וזאן ע"ה,
ובעלה מ'קייץ
כצאני בר רחל ע"ה

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשימוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

בשעה 22:00

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

נושאי השיעור:

- א. חג החירות. ב. "קמחא דפסחא". ג. "מעשר כספים". ד. קריאת "פרשת הנשיאים". ה. ברכת כהנים. ו. תענית בחודש ניסן.
- ז. תענית חתנים. ח. ברכת האילנות על אילן אחד. ט. נוסח ברכת האילנות. י. למען התורה לא אחשה.

מחג הפסח שלנו למדו כל אומות העולם.

א. שבוע טוב ומבורך! חג הפסח הבא עלינו לטובה מיוחד במינו. **מהפסח שלנו למדו כל הגוים את החירות השיוון והאחווה.** צרפת לפני מאתיים שנה היתה מתגאה בשלושת הדברים האלה, "חירות אחוה שיוון". אבל שלנו הם. במגילת אסתר כתוב כמה מלים מוזרות שמתחילות "אחש": **אחשורוש, אחשדרפנים, אחשתרנים.** מה זה אחש? חכם אחד אמר שבפרסית אחש פירושו **גדול.** אבל אח"ש זה גם ראשי תיבות אחוה חירות שיוון. אותו דבר כולם, "הקהל חוקה אחת לכם ולגר הגר" (במדבר ט"ו ט"ו). ישראל היו בגלות אלף תשע מאות שנה, ולא התייאשו אלא התפללו יום יום, עד שעכשיו כבר יש גאולה פשוטה וטבעית? אמריקה היתה תחת אנגליה, וקיבלה את החירות והעצמאות שלה בשנת תקל"ו (שנת 1776 למניינם. זו שנת פטירת היעב"ץ, שהיה אדם מיוחד וחזק מאד)³. אבל העצמאות שלהם לקוחה מהתורה, "צאו כל צבאות ה' מארץ מצרים" (שמות י"ב מ"א). זה חירות. **אדם צריך לדעת שהוא לא מוגבל ולא משועבד לאף אחד בעולם, הנשמה שלך משועבדת רק לבורא עולם.** כאשר תדע את הדבר הזה תתגבר על הכל.

שעון קיץ

- ב. בשבוע הבא "שעון קיץ". טוב שזה בא לפני פסח, כי יש זמן לאכילת אפיקומן עד שעה מאוחרת, ואדם לא יהיה לחוץ בזמן. בשעון חורף כבר בשעה 23:30 זה חצות הלילה, ואם עבר שואלים אם זה בדיעבד או לא⁴, אבל בשעון קיץ יש זמן עד 00:45 פחות או יותר⁵. **לכן משבוע**
- חזק וברוך (לחזר ר' עמנואל פרטוש (על השיר "גואלי יה") ולאחרי ר' יהונתן פרטוש הי"ו). אתה הראשון שאומר בשיר הזה מה תעשה ומה "תפעל" מלרע, כי כולם אומרים מלעיל זה לא נכון, ופעם ראשונה אני שומע את זה כמו שצריך. מה זה "אל מלך נאמן" שאומרים בשיר הזה? ראיתי פירוש בשם הרוקח **רבי אלעזר מגרמיזא** (הוא חי בסוף האלף החמישי): לפני שנברא העולם הקב"ה נקרא "אל", "ומעולם עד עולם אתה אל" (תהלים צ"ב). ואחרי שברא את העולם נקרא "מלך", "אין מלך בלא עם" (רבנו בחיי בראשית ל"ח ל'). ולעתיד לבוא הוא נאמן, כלומר נאמן לקיים את כל ההבטחות שלו.
  - אי אפשר להכחיש חסדי שמים,** כי אנחנו נמצאים בארץ ישראל, וכי היינו יכולים לשיר שירים כאלה בחוץ לארץ? הרי היו קמים עלינו כללתינו. ואילו **כאן אתה יכול לשיר ולשמוח ולהתפלל, ויש ישיבות מלאים תורה שזה דבר נפלא.** אבל צריך להודות על כל מה שיש כאן, ולהתפלל שיהיה טוב יותר, כי צריך גם גאולה טבעית וגם גאולה רוחנית. גאולה פשוטה בלי רוחנית לא שוה כלום, כי זה רק של משוגעים, כמו בבחירות שכל אחד משמיץ את השני, וכולם הבל. אדם ששומע את כל ההשמצות האלה, אומר: רבותי, אני עוזב אתכם, ולא רוצה להצביע בכלל. לכן תגיד מה שיש לך למכור בלבד.
  - לפני כמה שנים הייתי בחו"ל, וראיתי שעושים חגיגה גדולה מאד למלאת מאתיים וארבעים שנה לעצמאות אמריקה.
  - יש אומרים בדיעבד, אבל אנחנו לא עובדים...
  - מי שיקח את הלוח שנה שלנו יראה טעות בזה. **נכדי רבי אלחנן שיחיה הראה לי טעות שנפלה שם, בשבוע הבא כתוב על סוף זמן קריאת שמע, של מגן אברהם בשעה 9:04, ושל הגר"א בשעה 9:40.** אבל כל הזמנים בלוח הולכים לפי תחילת השבוע: שזה

הבא השיעור ייחזה לשעה 22:00 במקום 20:00. למה לא בתשע? כי כבר היום אנחנו לחוצים בזמן, רבנו תם יוצא בשעה 19:07, ובשבוע הבא בשעה 20:12. ועד שיבואו אלה שבאים מעיר אחרת, וגם אני צריך זמן להתכונן לשיעור. לכן נעשה בשעה עשר⁶.

לתת "קמחא דפסחא" בעין יפה

ג. היום מצוה לשאול בהלכות הפסח, "שואלין ודורשין שלושים יום קודם הפסח" (ש"ע סימן תכ"ט ס"א). והפרי חדש (שם) כותב שמתחילים מיום פורים. הרמ"א (שם) כותב מנהג טוב לגבות **קמחא דפסחא**, שהולכים מבית לבית ואדם תורם לזה. **כמה שיתרום יקבל כפלי כפליים,** וזה בדוק ומנוסה⁷. ואדם יתן בעין יפה. אבל צריך לדעת שיש היום מדה רעה אצל חלק מהמתרמים שאומרים "אנחנו מורטים את הנדיבים", כאילו זו תרנגולת שעושים לה מליגה ומורטים לה את הנוצות. אין דבר כזה⁸.

עוד לפי שעון חורף. ולפי שעון חורף צריך להיות "חד-חם", כלומר סוף זמן קריאת שמע של מגן אברהם בשעה 8:04, ושל הגר"א בשעה 8:40 (שמונה וארבעים). לכן כל מי שיש לו לוח שנה שלנו צריך לתקן את זה. לפעמים אנשים טרודים ורוצים לקרוא קריאת שמע בזמנה, אז שיוכלו להסתכל שם ולראות את זה.

6. סימן לדבר שלא תשכחו את זה, האות הכי קטנה במלה "חורף" זה ח"ת, לכן בשעה שמונה. והאות הכי קטנה במלה "קיץ" זה יו"ד, לכן בשעה עשר. ולא תהיה לנו שום טעות בזה.

7. אני אומר בישיבה שלנו שמי שתורם יקבל פי עשרה, ולפעמים באים אחרי חודש ואומרים: אתה אמרת פי עשרה ואנחנו קיבלנו פי ארבעים? קושיא עצומה... אם יש לכם עודף תביאו לי... אני אמרתי מינימום פי עשרה, ואם ה' רוצה לתת לך פי ארבעים אני יכול להתנגד?! שיתן לך. פעם אחד קיבל פי ארבעים, ופעם אחד קיבל פי מאה. ופעמיים אנשים קיבלו פי אלף, אחד שתרם לישיבה שלנו והשני לישיבה אחרת. אמרו לי: מה שאתה אומר אנחנו מקבלים את זה.

8. היה מעשה שלא יכולתי להאמין לזה, אבל זו שאלה ותשובה שקראתי לפני שבועיים. מה השאלה? אחד נודניק בא לחוץ לארץ, והלך לעשיר מופלג שלא נותן הרבה כסף. הגמרא (חולין מ"ו ע"א) אומרת "עשירים מקמצין", והוא גם עשיר וזכותו לקמץ... אמר לו: תן לי תרומה לישיבה, אמר לו העשיר: אתן לך מאה דולר. התפלל: מה זה מאה דולר?! העשיר הסכים ועלה עד אלף דולר. אמר לו: אני רוצה שלושת אלפים דולר. אמר לו העשיר: לא תקבל סכום כזה. והוא הלך משם. מה עשה? חיכה ליום פורים, שאז הלב פתוח וממילא גם הכיס פתוח. הלך אליו ושר ורקד איתו, שתה יין והשקה גם את העשיר. ואח"כ אמר לו: תכתוב לי ש"ק שלושת אלפים דולר. אמר לו: למה רק שלושת אלפים? **אני אתן לך מאה אלף דולר.** וכתב לו את הש"ק הזה. **העשיר יודע שבחשבונו בבנק יש רק שמונים אלף, וממילא הש"ק הזה יחזור" וחוזר חלילה.** העשיר היה שתוי אבל הגבאי היה פיקח ומתוחבל. מה עשה? אחרי שאמרו לו בבנק שאין כסיו לש"ק כי יש רק שמונים אלף בחשבון, הביא להם עשרים אלף משלו **שיכניסו לחשבון, וממילא עכשיו יש בחשבון מאה אלף ומעלה, וגבה את הכל.** העשיר ראה את זה, והתחיל לצלוק חמס: למה עשית לי ככה? זו טעות, רמיית אותי, "ולמה רמייתני" (בראשית כ"ט כ"ה). הלכו לדין תורה, והפוסק

פסק לטובת הגבאי הזה. אבל זה לא נכון, כי התורה אינה רמאות ואסור לעשות את זה. צריך להחזיר את כל הכסף, ולא עושים דבר

נא להרבות בתפלה לרפואת הרב צבי בן אסתר בתוך שאר חולי ישראל

להקדשות והנצחות: 052-7130552

עמוד גרפי: האלק 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:21	20:15
ת"א:	18:38	20:12
חיפה:	18:28	20:11
ב"ש:	18:38	20:12

מצות צדקה ומעשר כספים

ד. התורמים צריכים לדעת שיתנו לפי כוחם. התורה אומרת "מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (שמות י"ח ב'), איש שמתנדב בלב שלו ומאמין בכל הבטחות של החכמים. "לעולם אין אדם מעני מן הצדקה", זה פסק הלכה של הרמב"ם (פי"ה מהלכות מתנות עניים ה"ב) ומרן (יו"ד ס"ו רמ"ז ס"ב). אמנם לפעמים יש במדרשים קצת גוזמאות, אבל כאן זה פסק הלכה שאדם לא יהיה עני מהצדקה. ואל תעבור את המעשר או את החומש. אם אתה יכול לתת חומש, אבל פרוטה אחת לא יותר מזה? מי שלא יכול לתת מעשר. ומי שלא יכול לתת גם מעשר, יש דרך פשוטה מאד שחידש אותה רבי כלפון ע"ה (שו"ת שואל ושאל ח"ב ח"ד סימן ק"ס) ע"פ תשובת מרן (אבקת ורכל סימן ג')¹⁰, שתעשה חשבון מינימום כמה אתה צריך כל חודש, אוכל ושתיה וחשמל וגז והכל. "אם אין גמח אין תורה"... גמח ראשי תיבות גז מים חשמל. אבל לא פחות מזה, כי אחרת לא תוכל להסתדר וכי תשב בבית בחושך עם נרות? אח"כ תבדוק כמה אתה מרויח בחודש, תוריד את המינימום, ומה שנשאר תפריש ממנו מעשר. כ"כ קל הדבר הזה. ובזה תהיה לך ברכה, "עשר בשביל שתתעשר" (תענית ט' ע"א). ואח"כ כשיהיה לך עוד יותר, תוכל לתת מעשר כמו שצריך וגם חומש. אבל תתחיל לפחות

כזה. אסור ללכת ברמאות. העשיר נתן לך מאה אלף בידועו שיש בחשבון רק שמונים אלף, אז אתה הכנסת את העשרים שלך בשביל לגבות ברמאות? וכי מותר לך לעשות דבר כזה? "שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית" (צפניה ג' י"ג). אתה תלמיד חכם ומייצג את הישיבה שבאת ממנה, איך תעשה ככה? זו טעות. לכן כל הפוסקים ופולפולי הבל בזה תשאיר בצד, כי ההלכה אומרת שאסור לרמות אחד את השני בכלל. הרמב"ם (פי"ב מהלכות דעות ה"ו) כותב: "שפת אמת ורוח נכון ולב טהור", וצריך לעשות ככה. היה מעשה הפוך מזה, לפני שמונים-תשעים שנה היה גאון רבי יוסף חיים זוננפלד ע"ה (רבה של העדה החרדית). העולם לא יודעים כמה היה צדיק האדם הזה, וכמה היה ישר ואמיתי. פעם הוא קיבל כסף מרב אחד ברוסיה, ואמר לו העוזר שלו: יש כאן סכום גדול בשביל כבודו שיתפלל על זוג שאין להם ילדים. שאל אותו: מי כתב את הש"ק? אמר לו: האשה. אמר הרב: אסור לי לקחת סכום כזה מאשה, כי אולי היא עשתה בלי ידיעת בעלה (עיי' ש"ע י"ד סימן רמ"ח ס"ד), ואין אעשה דבר כזה? תחזיר לה את הש"ק, תתן לי את השמות ואני אתפלל עליהם. הוא שלח לה את הש"ק בחזרה. והנה ברוסיה הבעל בא לצעוק שם, ואמר: אשתי גנבה אותי, היא שלחה כסף לרב ואני לא הרשיתי לה. אמרו לו: אל תדאג, הנה יש מכתב מהרב זוננפלד, בוא נפתח אותו. פתחו את המכתב, וראו שהרב החזיר את הש"ק, כי אסור לקחת סכום גדול מאשה בלי רשות בעלה. זה היה הרב זוננפלד, אדם צדיק וישר. העשיר לקח את הש"ק בחזרה, ונרגע מזה. אח"כ אשתו נכנסה להריון, וילדה לו בן או בת. זה כח מיוחד, ובלי כסף אפשר לקבל ברכה מהשמים. אותו אדם שלח ש"ק כפול בחזרה, ואמר: מגיע לרב הזה. אני חשבתי שהוא כמו רבנים שיודעים רק לברך ודברים בטלים ומבוטלים, אבל זה הרב מיוחד. זה קידוש ה', ככה מקדשים את ה'. היה מעשה אחר ששמעתי מפי בעל המעשה, בבא אחד שהלך לאמריקה, ובא לעשיר אחד ואמר לו: תתן לי אלפיים דולר. אמר לו העשיר: אני אתן לך אבל יש לי נסיעה למקום רחוק באמריקה, קודם כל אסע לשם ואח"כ אביא לך. אמר לו: אם תסע לפני שתתן לי - המטוס יתפוצץ. העשיר פחד פחד -מוות מזה. הלך לרב שסיפר לי את זה, ואמר לו הרב: תסע והמטוס לא יתפוצץ, וכי הוא יכול לפוצץ מטוסים?! הוא לא יכול לעשות את זה, הוא לא יפוצץ והמטוס לא יתפוצץ מעתה ועד עולם... הוא הלך ולא התפוצץ ב"ה. הבבא ההוא חזר לארץ ישראל, והעשיר שלח לו מכתב עם אלפיים דולר, וכתב לו: אל תבוא יותר לאמריקה. מה הרווחת באיומי הסרק האלה?! למה אתה עושה ככה? תחכה קצת, מה יכול להיות מזה? והיה מעשה בישיבת מיר בירושלים (לומדים שם שבעת אלפים אברכים. היה להם נס גדול בשואה שאף אחד לא נפגע מהם, ואמרת רמז "מיר" ראשי תיבות מהר יקדמונו חרמין כי דלונו מאד. ויש אומרים ר"ת מיר רשעים יצילם), שראש הישיבה שם לפני שנתיים-שלוש נפטר בכאב, כי היה לו גירעון שבעה מליון דולר, ולא היה לו מאיפה להביא משכורות ומילגות, כי לא היה כלום. אחרי שנפטר, בא אחד מתלמידיו מחו"ל שהיה עשיר גדול, ותרם ארבעה מליון דולר לישיבה. ברוך הבא, איפה היית עד עכשיו? אילו היית מביא מליון דולר עוד בחיי הרב היית מציל אותו ממוות.

9. אמנם הרמב"ם (פירוש המשנה פאה פ"א מ"א) כתב "א"כ מתכוין למדת חסידות", כלומר אפשר לתת יותר מחומש במדת חסידות. אבל הקשו עליו מהגמרא (תכותוב ס"ז ע"ב) שאומרת על מר עוקבא שנתן חצי ממונו לצדקה, והקשו ממה שאמרו המבזבז אל יבזבו יותר מחומש. ולכאורה מה הקושיא? הרי הוא עשה את זה ממדת חסידות. מרן החיד"א (ברכי יוסף י"ד סימן מט"ו ס"א) עמד על הקושיא הזאת, אבל מקובל תמיד לא לתת יותר מחומש.

10. בדרך כלל התשובות באבקת ורכל של מרן, אבל התשובה הזאת נראה שאיננה של מרן אלא של מישהו אחר, וכנסה בתוך התשובות שם.

בדבר הזה, ולא תאמר: איך אפריש מעשר מסכום גבוה כזה?! אני עמלתי על הדבר הזה כל ימי חיי, "שעמלתי ושחכמתי תחת השמש" (קהלת ב' י"ט), והעניי הזה יבוא ויקח הכל?! אלא תעשה את זה.

עדיף לחלק את הכסף לכמה עניים

ה. אם יש לאדם אפשרות לתת סכום גדול, כדאי לחלק אותו לכמה עניים. ויש כאלה נותנים במכה אחת הכל, והעני חושב שפגש "לורד" מליונר, ואח"כ ינדנד לו כל חודש¹¹. לכן כאשר יש לך כסף, תחלק אותו לכמה עניים. כתוב במשנה (אבות פ"ג מט"ו) "והכל לפי רוב המעשה", והרמב"ם (פירוש המשנה שם) מפרש שאם יש לאדם מאה דינר, מוטב לתת אותם למאה עניים כל אחד דינר, מאשר לתת לעני אחד מאה דינר. מדוע? לא מהטעם שאמרת, אלא שאתה נותן מאה דינר כמה פעמים צדקה, כל פעם אתה מרגיל את עצמך בתכונה הנפלאה של הנדיבות, אבל אם תתן במכה אחת מאה דינר, אח"כ ששה חודשים לא תתן כלום, ואם יבוא אחד לבקש כסף תאמר לו: נתתי לפני שבועיים מאה דינר, מה אתה רוצה ממני?! אתה מחפש לאכול אותי?!... אדם צריך להתרגל במדת הנדיבות. מאיפה לומדים את זה? מהתורה, שאומרת לתת לקט שכחה ופאה ומעשר עני וכדו', ללמד שתתן תמיד. לכן מוטב לחלק לכמה עניים, ותהיה לך ברכה בדבר הזה. זה קמחא דפסחא.

אם אפשר לתת קמחא דפסחא מכספי מעשר

ו. אפשר לקחת קמחא דפסחא מכספי מעשר. אבל יכול להיות שיש סכום קטן שכולם נותנים למשל חמשים שקל, שזה נעשה כמו חובה. ומה שיותר מזה תחשב מכספי מעשר.

קריאת "פרשת הנשיאים" מראש חודש ניסן

ז. בראש חודש ניסן מתחילים לקרוא "פרשת הנשיאים". הרבה חושבים שקשה לקרוא את זה, "היו עלי לטורח" (ישעיה א' י"ד). אבל מה יש בזה? הרי זה ששה פסוקים כל יום, חוץ מהיום הראשון ראש חודש שיש ברכת כהנים ויהי ביום כלות משה ונחשון בן עמינדב. וגם השנה זה חל בשבת, ומה אכפת לך בשבת להוסיף עוד רבע שעה?! ואפילו היה חל בחול, הרי רק ביום ראשון יש קריאה ארוכה, ואח"כ קוראים ששה פסוקים כל יום. אנחנו נוהגים לפני פרשת הנשיאים, לומר חמשה פסוקים שקוראים ב"כתאב" זה התלמוד תורה בתנוס: "עזרנו בשם ה' עושה שמים וארץ" (תהלים קכ"ד א'), "כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקינו" (דברים ל"ב ג'), "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב" (שם ל"ג ד'), "ברוך אתה ה' למדני חקיך" (תהלים קי"ט י"ב), "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" (דברים ו' א'). ומצאתי בקריאי מועד דפוס ליוורנו (דף מ"ג ע"ב), שלפני שמתחילים את הלימוד בליל שבועות אומרים את הפסוקים האלה. המנגינה שלהם שונה משל תיקון סופרים, וזו מנגינה של תלמוד תורה. חשוב מאד לזכור את המנגינה הזאת, ולהעביר אותה לדורות הבאים¹². ויש כאלה אומרים "תן וחייד", שזה

11. פעם אחד כתב לי: אצלנו בונים בית הכנסת חדש בבית שמש, ומוכרים מקומות שם, בשבילי חמש מאות שקל ובשביל בני מאתים חמשים שקל. תשלח לי את הכסף הזה. אמרת לי: תתפלל במקום אחר, וכי חסר בתי כנסיות שם? אח"כ בא אלי עם סיפור חדש: אשתי מקבלת טיפול ע"י אחות מחוץ לסל התרופות, וצריכה לשלם אלף מאתים חמשים, תשלח לי את הסכום הזה. אמרת לי: כתוב "נטע אורן וגשם יגדל" (ישעיה מ"ד י"ד), אךן זה אלף מאתים חמשים... אנשים מחפשים עלילות, כי אם נתת לו סכום גדול, אז אפשר לסחוט אותו. הגמרא (חולין ק"ח ע"א) אומרת אפשר לסחוט אסור ואפשר לסחוט מותר, והוא גורס כמאן דאמר מותר...

12. כיוצא בזה יש פיוטים שאומרים בתנוס מפורים עד פסח בכל מוצאי שבת, וקודם כל קוראים פסוקי "חסדי ה' אצירי תהלות ה'" (ישעיה ס"ג ז'), ואח"כ קוראים פיוט שמתחיל "מינן האל נגלגלה, בנוף והיתה רווחה" (בספרים כתוב בטעות נגלית, אבל צריך לומר "נגלתה", כלומר הימין נגלתה), ובנוף זה מצרים. שמעתי את המנגינה הזאת פעם אחת בחיי (אולי פעמיים), ויש לה חן מיוחד. איני יודע אם יש היום מי שמכיר את המנגינה הזאת. אולי

לעילוי נשמת
בחייה רפאל בר כמנה
ל"ג חנוון התש"ב
ת"ת תראכי בת אשתי
ל"ג חנוון תשס"ז
ת.נ.צ.ב.ה.

לרפואת
ברקה חיה
בת חנינה
אסנת

לרפואת
יוסף חי כהן
בן מסעודה

לרפואת
מרדכי צבי
בן אסתר
נחמה

לרפואת
התינוקת
תהילה בת
מוריה

לרפואת הגדול
רבי משה יהודה לייב
בן חיה מיהל לנדא שליט"א
רב העיר בני ברק

כמה פיוטים שמדברים על אחדות¹³. רבי משה חבושה שיחיה נוהג כל שנה ללכת לאמריקה ולהשמיע את זה, והערבים שומעים ומקשיבים לכל מלה שם¹⁴. ויש גם פיוטים בעברית שם. כדאי ללמוד את זה ואת הפסוקים האלה. אסור להשכיח מסורת של דורות.

הטעם למנהג הזה

ת. למה קוראים פרשת נשיאים בראש חודש ניסן? **כי חכמים** (שבת פ"ז ע"ב) **אומרים שהיום הראשון של נחשון בן עמינדב זה היה יום א' בניסן. ובאותו היום היתה גם פטירת בני אהרן נדב ואביהוא, ולדעתם יוצא ששבעת ימי המילואים התחילו ביום כ"ג באדר** (ויש מהאשכנזים שנוהגים לא להגיד תחנון מיום כ"ג באדר, כי שבעת ימי המילואים התחילו מאותו היום), אבל האבן עזרא (שמות מ' ב') חולק ואומר שהם התחילו בראש חודש ניסן¹⁵. ולפי דברי בני אהרן נדב ואביהוא נפטרו ביום שמונה בניסן. והביא מקור לדבריו מהגמרא (סוכה כ"ה ע"א) על הפסוק **"ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם"** (במדבר ט' ו'), **מי האנשים האלה? שלוש דעות בזה: רבי יוסי הגלילי אומר אלו נושאי ארונו של יוסף, שהרי משה רבנו לקח ארונו של יוסף עמו, והיה מותר לו לקחת אותו כי הוא לוי ואין בעיה בזה, "עמו במחיצתו"** (נזיר מ"ה ע"א). אבל מי טפל להעביר אותו ממקום למקום כל הזמן? שני האנשים האלה. וכיון שנושאו ארונו של יוסף הם היו טמאים ולא יכלו לעשות את הפסח¹⁶. **רבי עקיבא אומר** אלו מישאל ואלצפן שנושאו את נדב ואביהוא, ויוקרבו וישאום בכתנותם אל מחוץ למחנה כאשר דיבר משה

(ויקרא י' ה'), וממילא נטמאו ולא יכלו לעשות את הפסח. **ורבי יצחק אומר** שהיה מישהו שנפטר באותו זמן, ולא צריכים לדעת מי ומה הוא. שאם זה נושאי ארונו של יוסף היו יכולים לטהר (אבל אפשר לתרץ את זה, כי כל הזמן היו נושאים ונוסעים ממקום למקום, ואי אפשר לעזוב אותו ככה. ועיין רש"י שם). ואם זה נושאי הגופות של נדב ואביהוא הרי היו יכולים לטהר באפר פרה, וא"כ למה הפסוק אמר שלא היו יכולים לעשות הפסח? לכאורה זו קושיא. אבל אם נאמר כדעת אבן עזרא זה פשוט וברור, כי לפי דבריו מיתת בני אהרן היתה ביום ח' בניסן, וא"כ ערב פסח יום ארבעה עשר בניסן זה היום השביעי, והרי הם צריכים הזאה שלישי ושביעי, ולחכות עד הערב ולעשות טבילה. וכיון שבאותו היום היו טמאים, לכן כתוב "ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא" (במדבר ט' ו'), שאם הפסח היה נדחה ביום אחד לא היתה בעיה בזה. זו ראייה שהביא אבן עזרא בשתי מלים, אבל לא ציין את המקור מהגמרא אלא מספרי (פרשת בהעלותך פ"סקא ט"ח), וכתב: "ומצאנו בספרי כי האנשים אשר היו טמאים לנפש אדם מישאל ואלצפן היו", כלומר ומכאן הוכחה לדברי בזה¹⁷. אבל רבי יצחק שאמר אחרת סובר כמו שאנחנו אומרים ששבעת ימי המילואים התחילו לפני ראש חודש ניסן, ובאותו היום (ר"ח ניסן) היתה פטירת נדב ואביהוא. ורוב המפרשים תופסים ככה. לכן אנחנו קוראים פרשת הנשיאים מאחד בניסן והלאה.

מנהג "ברכת כהנים" בראש חודש ניסן

ט. ויש מנהג בג'רבא שאין עושים נשיאות כפים כל יום (ברית כהונה מערכת הנו"ן אות א'), וזה כמו האשכנזים, שאומרים שאדם שנושא את כפיו צריך להיות בשמחה (הרמ"א סימן קכ"ח סעיף מ"ד), ואין יעשה דבר כזה?! והרי במשנה השבוע עם טרוד בעבודה, "על המחיה ועל הכלכלה ועל תנובת השדה"¹⁸. (וגם אם יעשה ברכת כהנים חבל לו על אותם שתי-שלוש דקות האלה). אבל פעם אחת בשנה עושים ברכת כהנים ביום חול, ביום ראש חודש ניסן. **רבי כלפון ע"ה** (שם) הביא את המנהג הזה, וכתב: והטעם נראה מפני שרובו ימים טובים וכו' ולכן נושאים כפיהם ב"ר"ח ניסן יותר משאר ר"ח. אבל הטעם נראה פשוט יותר, כי לפי קבלת חכמים שהפסוק שאמר "ויהי ביום השמיני" זה ביום ראש חודש ניסן, הרי באותו היום כתוב "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" (ויקרא ט' כ"ב), וא"כ **ברכת כהנים הראשונה בהיסטוריה היתה בראש חודש ניסן**. לכן לזכר זה עושים כל הדורות ברכת כהנים בראש חודש ניסן לכולי עלמא.

נוסח ברכת כהנים מדויק מאד

י. דרך אגב, **רבי זמיר כהן שליט"א** כותב שמצאו כתב יד של נוסח ברכת כהנים, על טס של כסף מתקופת בית ראשון. הוא צילם את זה באחד הספרים שלו, והכתב שם "עברי" (לא אשורי) ומסולסל (וזה כמו הכתב הספרדי שלנו, שנכתב באותיות מסולסלות ותלויות ועקומות ועקושות). חוקרים שמבינים בדקו את זה, ומצאו שם "יברכך ה' וישמרך, יאר ה' כפי אליך ויחנך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום". והתפלאו עד מאד, כי הטפשים היו אומרים שהתורה עברה כמה לגולים ונוסחאות שונות מבית ראשון וכדו', ומבלבלים את המח. טפשים וכסילים ובווערים ואוילים ועקשנים. ואחרי שמוכיחים להם את זה ויותר מזה, הם כותבים "זה הטיל מבוכה בעולם המקרא". ומה המבוכה בזה?! (עיין בספר אסף המזכיר עמ' תס"ה). ולא רק זה, אלא ברכת כהנים שקולה ומדודה, בפסוק הראשון שלש מלים, בפסוק השני חמש מלים, ובפסוק השלישי שבע מלים. ולכן אומרים "לברך

רבי מיכאל סיטבון ואחרים (מתוסס) שזוכרים את זה, כדאי לדבר איתם ולהקליט אותם, ולהשמיע את זה בשבוע הבא. צריך להעריך את המנהגים האלה.

13. פעם אמרתי "תהלה" (עלון 56 הערה 10), אבל אמרו לי שזה משהו אחר ופירושו הללויה, ואילו תווחדי זה על ייחוד ה'.

14. פעם אחת הוא נסע לאמריקה אחרי שכן לאדן עשה שמות שם, ושאלו אותו: מה אתה עושה? אבל הוא לא מדבר אנגלית בטף, ואמר להם: "מוזיקה ערבית". אמרו לו: אתה ערבי? לקחו לו את הפלאפון ועשו לו צרות צרורות. עד שמישהו בא לקרוא לו שיבוא לשיר, ואמר לו: הם עשו אותי ערבי, תדבר איתם. אמר להם: הוא יהודי לא ערבי, רק המנגינה ערבית, אתם לא שומעים מנגינות של "פאריד אל אטרש"?! אז תשמעו פאריד שהוא לא אטרש (הרש)... מה קרה לכם?!

15. לפי דעתו הפסוקים הולכים על הסדר: בסוף פרשת פקודי כתוב שבר"ח ניסן הוקם המשכן (שמות מ' ז'), ואחרי שהקים את המשכן כתוב בפרשת ויקרא "ויקרא אל משה" (ויקרא א' א'), ואח"כ בפרשת שמיני כתוב "ויהי ביום השמיני קרא משה" (שם ט' א'), זה ביום ח' בניסן.

16. מהגמרא הזאת פשט ילד בן עשר שנים ספק של משנה למלך, מי זה הילד? **רבי מתתיה שטראשון**, שהיה בן יחיד של הרש"ש (ואולי היו לו עוד אחיות), גאון עולם מיוחד (כאשר מביאים אותו בש"ס וילנא כותבים "הגרמ"ש"). ויש תופלים עליו עלילות ואומרים שנעשה משכיל, אבל הוא לא התמשכל אלא הוא תלמיד חכם משלנו. בוילנא הוא היה "מחשב ח"י", וכל מי שצריך מקור בספרי מחקר או בגמרא או בשאלות ותשובות הולך לרבי מתתיה. הוא ידע את הכל, והיה לו זכרון אדיר שאי אפשר לתאר את זה. איני יודע מי חזק יותר בזכרון, הוא או אבא שלו... פעם אביו למד איתו משנה למלך (פ"ג מהלכות אבל ה"א), שנכתב ב"מומיות" שזה התנוטים, כי באותו הזמן התחילו לגלות במצרים העתיקה מומיות כאלה, ובאו סוחרים נגבו ומכרו אותם ועשו שמות שם. (היתה שם פירמידה ענקית שכולה קבר של פרה, ולכן כתוב שם "המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למוות במדבר" (שמות י"ד י"א), כלומר מצרים מלאה קברים ומה יכול להיות עוד קברים?!). והגאון בעל משנה למלך מסתפק אם יבוא כהן ויקנה את המומיות האלה, האם הוא נטמא ואסור לו לנגוע בהם ולהכניס אותם הביתה כי זה אוהל המת, או שנאמר שהמומיא נרקה ונעשית עפרא בעלמא, ואין כלום בזה. המשנה למלך מפלפל בזה, ומביא ראיות לכאן ולכאן. בא רבי מתתיה ואמר לאביו הרש"ש רבי שמואל שטראשון (אך זכית להביא ילד כזה?!): זה פסוק בתורה. אמר לו אביו: מה אתה מבבל את המח? אמר לו: הנה כתוב בגמרא שנושאי ארונו של יוסף היו טמאים, והרי יוסף היה חנוט, ויחנטו אותו ויישם בארון במצרים" (בראשית נ' כ"ו), ואפילו הכי היו טמאים. הכי משכחת לה? אלא מוכרח שגם חנוט מטמא. הראיה הזאת הובאה בספר חשק שלמה (אגהותי לסדר תורות אהלות פ"ב מ"א) של רבי שלמה הכהן מוילנא, (הוא היה אב"ד בוילנא, אבל לא קוראים לו אב בית דין, כי יש להם כלל מזה שאחרי פטירת הגר"א אין יותר אב בית דין, "הצדיק אב" (ישעיה נ"א ז'), תואר אב"ד - אבד. לכן כולם נקראים מו"ץ בלבד, "כי אם כמוץ אשר לא תדפנו רוח" (ע"פ תהלים א' ד'). וגם רבי שלמה כהן נקרא מורה צדק בלבד), וכתוב: שמעתי מידידי הגאון כליל החכמה והמדעים שהביא את הראיה הזאת. הוא לא כתב את הגיל, אבל מישהו אחר סיפר שהיה בגיל הזה. אמנם הוא ניסה לתרץ שיוסף היה צדיק ולא היה עפרא בעלמא, ואילו המומיות האלה עפרא בעלמא. אבל עצם החשיבה הזאת הלוכח מהגמרא שלאלה הזאת זה דבר פלא.

17. **אבן עזרא** אומר שלדברי רבותינו משה רבנו בימי המילואים (מיום כ"ג באדר עד ר"ח ניסן) היה מקים וסותר את המשכן, והקשה על זה: "למה לא הזכיר הכתוב שהיה משה מקים את המשכן וסותרו". אבל **הרמ"ז** (שמות מ' ב') מביא ראייה לדברי חכמים שמה היה סותר ומקים את המשכן, ממה שכתוב "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן" (במדבר ז' א'), זאת אומרת שהיה כל יום סותר ומקים עד היום השביעי, וזהו "כלות" שכיחה להקים את המשכן, כי אל"כ הרי ביום אחד הקים אותו, למה צריך לומר "כלות"? אלא זה רמז לדעת חכמים. (וע"ע שם בפירושו הרב"ע והרמב"ן בהרחבה).

18. בג'רבא היו יהודים שהאריכו ימים עד מאה שנה, בזכות שהיו כל יום הולכים ברגל עשרים ק"מ לקנות צמר מעיירה של ערבים "שדויכש", והיו לוקחים את הצמר הביתה, עושים ממנו כל מיני דברים ומרויחים מזה. יהודי אחד **ציון כהן** (שהיה שמש בבית הכנסת העתיק ביותר בעולם "אלגריבה") חי מאה שנה, והיה הולך כל יום ברגל עשרים ק"מ הלוך ועשרים ק"מ חזור. ואם יתפללו מאוחר יגמר הצמר שם. לכן כל יום היו מתפללים מוקדם מעלות השחר (עוד לפני הגז) כדין הפועלים. מה לעשות?!

בית ההוראה כסא רחמים
בנשיאות מרן רה"י רבנו מאיר מאזוז שליט"א
מנהל ארצות הברית
02-5353-383
סעות פעילות בית ההוראה: א' - פ' 12:00-24:00 / ו' וזמרי ח"י: 00:30-06:30 לפני כניסת הבת / ח"ה
בית ההוראה
www.bth.org.il

את עמו ישראל באהבה", באה-בה - ב"א זה שלש (יברכך ה' וישמרך), ה' זה חמש (יאר ה' פניו אליך ויחנך). ב"ה זה שבע (ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום). פעם הייתי במרסיי בצרפת ושאלו אותי: למה אומרים וְיִשָּׁם לך? והרי לכאורה צריך לומר וישם. וגם למה אומרים יָאֵר? הרי צריך לומר יאיר. "בן יאיר בן שמעי" (אסתר ב' ה'), שהאיר עיניהם של ישראל (מגילה י"ב ע"ב). ואמרת להם שיש חשבון מדוייק גם באותיות, יברכך ה' וישמרך זה חמש עשרה אותיות, יאר ה' פניו אליך ויחנך זה עשרים אותיות, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום זה עשרים וחמש אותיות. וגם זה חשבון שהולך ומוסיף, חמש-עשרה עשרים ועשרים וחמש. וביחד זה ששים אותיות. זה מה שאומרים בקריאת שמע שעל המטה: "ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל" (שיר השירים ג' ז'), ואח"כ אומרים ברכת כהנים. החשבון הזה מדוייק מאד, והכל מדוייק ומסודר בברכה הזאת.¹⁹

תענית יחיד בחודש ניסן

יא. לגבי תענית יארציט, לפי דעת מרן אפסר לצום גם בחודש ניסן, כי מרן (סימן תכ"ט ס"ב) כותב "ואין מתעניין בו להזכיר בציבור", כלומר אסור לגזור תענית ציבור בניסן אם קרה משהו ח"ו. ומשמע שמותר להתענות תענית יחיד כמו יארציט. אמנם מן הדין לא צריך להתענות את התענית הזאת, כי הגמרא אף פעם לא מזכירה את זה. רק פעם אחת (שבועות דף כ' ע"א) אמרו: "הרי עלי לא לאכול בשר ויין כיום שמת בו אביו", כי היו נוהגים שלא לאכול בשר ויין ביום שנפטרו ההורים. אבל לא עושים תענית גמורה. אבל במשך הדורות חיבו את עצמם שלא לאכול בכלל.²⁰

תענית לחתן בערב החתונה

יב. ולגבי תענית של החתן, אנחנו נוהגים שהחתן צם בערב יום חופתו, והבן איש חי (ש"א פרשת שופטים אות י"ג) מביא את המנהג הזה. אמנם בתונס לא נהגו בזה²¹, וגם הרב חיד"א (ברכי יוסף או"ח סימן ת"ע ס"ב) כותב שבעדות המזרח לא נהגו לצום בכלל, לא החתן ולא הכלה. אבל אצלנו בג'רבה נהגו שהחתן צם. אבל הכלה לא צמה, כי היא צריכה להראות במיטבה ולא סהרורית כזאת (עיין ברית כהונה אה"ע מערכת החי"ת אות ג'). והאשכנזים נוהגים שגם הכלה צמה ביום הזה²². אמנם הרבה אומרים שלא טוב שהחתן יצום כי יום טוב שלו הוא, אבל זה רק במדה והחתונה תהיה בו ביום, כי אם היא בלילה זה כבר יום אחר. וגם אם החתונה ביום, הרי צמים עד שמתחילים את השבע ברכות, ואז יכול לשתות ולאכול קצת.

למה עושים את התענית הזאת?

יג. למה עושים את התענית הזאת בכלל? הרב עובדיה ע"ה (ש"ת יביע אומר ח"ג חאה"ע סימן ט') גילה דבר נפלא, בתשובות מהר"י ברונא (סימן ג"צ) כותב שחוששים שהחתן ביום חתונתו וביום שמחת לבו ישתכר הרבה, ובחופה יתן לה טבעת של הקידושין והוא חולם בהקיץ, ופרעה חולם (בראשית מ"א א'), וגם הוא חולם... ואח"כ למחר יאמר שהקידושין

19. חכם אחד מגבעת שמואל רבי שמואל יניב, כתב ספר שלם על ברכת כהנים.
20. פעם הרב עובדיה ע"ה סיפר שהיו צדיקים שציוו לבניהם: אל תתענו עלינו ביום "יארציט", ובמקום זה תעשו תענית דיבור, תלמדו תורה ותתנו צדקה. כי זה עושה נחת רוח יותר מאשר תעניות (ועיין חזון עובדיה-אבילות ג' עמ' ר"ז). אולם אצלנו מקפידים להתענות יארציט.
21. איך אני יודע? כי בשו"ת ישיב משה (ה"א סימן רמ"ו) של רבי משה שחרו"ג ע"ה (הוא היה הרב הראשי בתונס. נפטר בשנת תרפ"ח לפני 91 שנים), שהוא כותב לחכם ג'רבה על תענית לחתן, ואומר לו: "שלפי מנהגכם שאתם נוהגים לצום". משמע שבתונס לא צמו את התענית הזאת.
22. ולא רק זה, אלא שעומדות עליה זקנות ואומרות לה מלים לשבור לה את הלב, והיא צריכה להתפלל בדמעות שליש שהזיווג יהיה מוצלח, והן מוסיפות לה בכי על בכי. אבל אסור לה לבכות ביום הזה, כי בחתונה צריכים להיות שמחים. פעם הייתי בחתונה של אשכנזים, וכל אחד מהרבים מברך ברכה אחת משבע ברכות, אבל הניגון נוגה ובעצור. למה אתם ככה? במקום לשמח חתן וכלה אתם מוסיפים להם עצבון?! תשמחו שה' נתן לכם לשמוח ביום הזה, למה אתם עושים ככה?!

היו בטעות כי בלבלו לו את המח, וצריך לדון אם הקידושין תופסים או לא. לכן תיקנו שהוא יצום כדי שלא יהיה לו שגעון כזה. אבל יש עוד טעם לזה, שהבחורים אינם יכולים לכבוש את יצר הרע שלהם, וכמו שאומר דוד המלך "חטאות נעורי ופשעי אל תזכור" (תהלים כ"ה ז')²³, ובשביל לכפר על העוונות האלה עושים תענית בערב החתונה. ובספר חופת חתנים של חכם רבי דוד מילדולה, כתב שם (סימן ו') תפלת "ענגנו" מיוחדת ליום החתונה, "ענגנו ביום התענית הזה כי נכשלתי ופגמתי וכו', ואני חוזר בתשובה שלימה". ועכשיו שיש לו פת בסלו הוא רגוע ולא יעשה דברים כאלה. לכן נוהגים להתענות ביום החתונה. בישיבה שלנו אומרים לבחורים ככה, ואם אחד אומר שהוא לא יכול אז אומרים לו שיתענה יום לפני כן, ואם גם זה לא יכול אז שיתענה חצי יום (אבל יאמר "ענגנו" סתם ולא בתוך התפלה).

אסור לאחר את החתונה

יד. לכן אסור לאחר את החתונה. פעם מה שהורים היו מביאים היה טוב, אבל היום הבחור אומר: אני אבחר מה שאני רואה לפי מראית עיניי. ולפעמים זה לא טוב²⁴. לכן אדם ישמע מה שאומרים לו ההורים. אמנם צריך שתראה אותה ותסכים לזה, אבל אל תשתגע יותר מדי. כמה מאלה שהשתגעו הגיעו לגיל שלושים ארבעים וחמשים, ואח"כ כבר לא יודעים מה לעשות עם זה. הוא רוצה לקחת אחת בת שבע עשרה. חזק וברוך... מאיפה תביא אותה?²⁵ לכן תקח מה שה' נתן לך, ואל תסתכל באחרים. "שמח תשמח רעים אהובים כשמחך יצריך בגן עדן מקדם", כמו שאדם הראשון היה בגן עדן ולא אמר: למה לקחתי את חוה? הנה יש שם גמלה נחמדה או חמורה או טווס שיש לו כל הצבעים. אדם צריך לחשוב רק על אשתו, והאשה צריכה לחשוב רק על בעלה. אלו חיים מאושרים. העולם אינם יודעים כמה אושר יש בחיים של התורה²⁶, ולכן מחפשים דברים אחרים כל הזמן²⁷, כי הם לא יודעים כמה התורה נפלאה²⁸. הקב"ה זה שברא את האדם הוא זה שברא את התורה, ואמר

23. ראיתי בחו"ל ספר 'משא בערב' של יהודי ממנטובה שמואל רומאנילי, ושם (עמ' כ"ד) הוא כותב שהיה במרוקו ושמע שאומרים: "בחור" ראשי תיבות ביום חסיד ובלילה רשע.
24. הנה שמשון אמר "כי היא ישרה בעיני" (שופטים י"ג ד'), ומה יצא מזה? חרבן ושוממה. הוא לא רצה את הראשונה והשניה (אחותה) והשלישית (העזתיה) והרביעית (דלילה). ולבסוף המרשעת דלילה הזאת אמרה לו: "הגידה נא לי במה כוונך גדול" (שם ט"ז ו')? והוא אומר לה "אם יאסרוני בשבעה יתרים לחים אשר אל חורב" (שם פסוק ז'). ואח"כ אומרת לו "פלשתים עליך שמשון" (שם פסוק ט'). מי לימד את הפלשתים שיקשרו אותו בשבעה יתרים לחים? וכי מפני שאמרתי לך את עושה לי את זה?! ובפעם הראשונה השניה והשלישית ככה. מיישהו אחר היה בוטע בה ועושה ממנה נבלה, אבל הוא לא היה יכול לבעוטה בו כי היתה קשורה בו ככלב (סוטה ג' ע"ב), ומה יכול לעשות לה?!
25. היה אחד שמחפש כלה, וכל מי שמביאים לו היה אומר שהיא לא בסדר, ובשנה הבאה היא מתחתנת והוא אומר: חבל שלא לקחתי אותה... וכל פעם מביאים לו אחרת והוא לא רוצה, ואח"כ מתחרט שלא לקח אותה. הביאו לו ששים הצעות ודחה את כולם. הוא התחרט על זה, והאחים שלו קוראים לו "אחשורוש". אבל אחשורוש לקח את כולם לארמון שלו, ואילו הוא לא לקח כלום. מה עשית?! מה החכמות שאתה עושה בזה?!
26. פעם קראתי סיפור על גוי שהיה פרופסור גדול ואשתו היתה רופאה גדולה, והיה ביניהם קשר נפלא ואהבה ואחוה. הם חיו עשר שנים ביחד עד שפתאום מאס בה, והיא אמרה לו: למה? "מה עשית לך ומה הלאותיך" (מ"כה ו'). אבל הוא לא הסכים והתגרשו.
- האשה הלכה וחקרה את כל הדתות שבעולם, לדעת איזו דת מביאה אושר לאדם, ומצאה שזו הדת שלנו של התורה בלבד.
27. הגר"א (באגרת המוסר שלו) כותב שזה כמו שאדם שותה מים מלוחים שנעשה צמא עוד יותר, וכששותה עוד מים נעשה צמא עוד יותר. והנה פעם היו מזלזלים בצניעות של הבנות, אח"כ התחילו לזלזל גם באיסור אשת איש, והיום התחילו לזלזל גם באבא ואבא אמא ואמא, שגוען ושגעון טירוף וטירוף. מה קרה להם? משום שאינם מרגישים את האושר שבתורה.
28. הגמרא (נדה ל"א ע"ב) אומרת: למה התורה אמרה "שבעת ימים תהיה בנדתה" (ויקרא ט"ו י"ט)? כדי שתהיה חביבה עליו כיום כניסתה לחופה. איך עושים את זה? ע"י שבימים האלו הם אסורים ואפילו לא נוגעים אחד בשני (יר"ד סימן קצ"ה ס"ב). סיפרו לי שבנתניה היו כל מיני בעיות של שלום-בית, ובא חכם אחד ואמר להם: מי שיש לו בעיות בזה יבוא אלינו. באו אליהם זוגות רבים (הגאונים תיקנו ברכה "אשר צג האנז בגן עדן", וכתבו האחרונים שזו טעות סופר, כי מה האנז הזה? צריך לומר "זוג" בגן עדן, כלומר שהציג זוג בגן

לנו שאדם צריך לדעת לשמור על התורה, ולא לדחות את החתונה שנה אחרי שנה, ואח"כ יתחרט על זה.

אם אפשר לברך ברכת האילנות על אילן אחד

טו. הרב עובדיה ע"ה חשב שלא מברכים ברכת האילנות עד שיהיו שני אילנות, והביא פוסקים כמו פתח הדביר (סימן רכ"ו סק"א) ועוד שכתבו ככה. ולכן בספרו חזון עובדיה על הלכות פסח (עמ' י"ג-י"ד ובהערה שם) כתב שאם יש רק אילן אחד ספק ברכות להקל, ולא מברכים ברכת האילנות על זה. אבל אח"כ חזר בו מזה, ובספר חזון עובדיה על ט"ו בשבט (עמ' חת"ן. דיברנו על חתנים וזה אותו עמוד בדיוק...) כתב **שהרב פיינשטיין והרב אוירבך בירכו ברכת האילנות על אילן אחד** (עיין שו"ת רבבות אפרים ח"ח סי ע"ז, ופרח מטה אהרון עמוד ע'). ומה שכתוב בגמרא (ברכות מ"ג ע"ב) "אילני דמלבלב", הכוונה אילני דעלמא. (עיין בספר ארים נסי-יבמות עמ' שמ"ז). ועוד, הרב ע"ה מצא בדקדוקי סופרים (ראש השנה י"א ע"א) ובחידושי הרא"ה רבי אהרן הלוי (ברכות שם), שהגירסא "אילנא". וא"כ אפשר לברך גם על אילן אחד. **לכן גם אם אין שני אילנות אפשר לברך ברכת האילנות.** וכל דבר רמוז בתורה, ואי אפשר להאמין כמה תוכל למצוא פנינים ומרגליות בתורה. הנה בפרשת החודש "החודש הזה לכם ראש חדשים" (שמות י"ב ב'), שהכוונה על ראש חודש ניסן, כתוב שם: "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם" (שם פסוק ט"ז), והמלים "אשר יאכל לכל נפש" ראשי תיבות **אילן**. לרמז שמברכים ברכת האילנות בראש חודש ניסן. וגם רומז שצריך שיהיה אילן מאכל ולא אילן סרק (אמנם יש אומרים שזה מועיל בדיעבד, אבל לכתחילה צריך שיהיה למאכל כמו תפוזים או לימונים וכדו'). והנה כתוב **"הוא לבדו"**, למרות שהאילן הזה לבדו ואין שני אילנות, **"יעשה לכם"**, תוכל לברך עליו ברכת האילנות.

למה אומרים "אילנות טובות"?

טז. בנוסח ברכת האילנות אומרים: "וברא בו בריות טובות ואילנות טובות, ליהנות בהם בני אדם". ויש כאן שגיאה ע"פ הדקדוק, כי **אילן זה לשון זכר**, כמו "ומצא אילן שפירותיו מתוקים" (תענית ה' ע"ב) ו**א"כ למה כתוב אילנות "טובות"**? אבל התשובה לזה, **שחכמים רצו לזווג את המלים: בריות טובות - אילנות טובות**, שיסתיים באותו צליל. זה נקרא "לזווג המלים". איפה ראינו דבר כזה? כתוב ביחזקאל "ואם נכלמו מכל אשר עשו, צורת הבית ותכונתו ומוצאיו ומובאיו" (מ"ג י"א. זו הפטרה של פרשת תצוה). והמדקדקים שואלים: בשלמא "מוצאיו" השרש יצ"א (הו"ו"ד התחלפה לוא"ו), אבל "מובאיו" השרש הוא בו"א, וא"כ צריך לומר "מובאיו" כמו מבוא ולא מובאיו. ותירצו שזה **כדי לזווג המלים, מוצאיו - מובאיו** (ועיין בספר לחם הבכורים עמוד ק"ח בנד"מ). ואם תגידו לי שזה רק בפסוקים, ואיפה מצאנו בלשון חכמים דבר כזה? הנה בתחילת מסכת סוכה (דף ב' ע"א) **"צילתה מרובה מחמתה"**, והגאון יעב"ץ (שם שואל: בשלמא "חמתה" הכוונה החמה שלה והה"א משתנה בכינוי לתי"ו, אבל מה זה "צילתה"? הרי צל - צילה וצריך לומר "צילה". ותירץ שזה **כדי לזווג המלים**. ומצאנו את זה גם בפרשת השבוע, בפסוק: **"וזאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן אל פני המזבח, והרים ממנו בקומצו"** (ויקרא ו' ז'-ח'). למה כתוב "ממנו"? הרי מדובר במנחה וצריך לומר "ממנה". קראתי את זה השבת, ואף פעם לא הרגשתי בזה. פתחתי מקראות גדולות, וראיתי שיש שם עיגול וכתוב בצד "סבירין ממנה"²⁹. וא"כ הפסוק

עדן, וזה אדם ווחו). והם אמרו להם לשמור על הלכות תורה. הזוגות האלה אמרו שזה קשה להם, אבל אמרו להם: תשמרו ותראו כמה שזה טוב. אחרי חודש-חודשיים הכל הסתדר, ואמרו: לא ידענו כמה נפלאה התורה...

29. העולם חושבים שאם כתוב במסרה "סבירין" פירושו שיש טעות בפסוק, אבל זה הפוך, כי הכוונה רק שסוברים להיות כתוב ככה. לכן כאן סוברים להיות כתוב "ממנה".

שאמר "ממנו", זה כדי לזווג המלים ממנו - בקומצו. אותו הדבר בברכת האילנות, כיון שאמרנו בריות טובות אומרים "ואילנות טובות"³⁰. צריך לדקדק וללמוד את זה, ולא לומר "דקדוק זה השכלה", כי זה לא השכלה אלא חכמה, ומי שילמד דקדוק יבין את זה. רש"י למד דקדוק, רבנו תם למד דקדוק, הרד"ק למד דקדוק, אבן עזרא למד דקדוק, הגר"א למד דקדוק, והמלבי"ם למד דקדוק. וכולם למדו את זה³¹.

למען ציון, התורה, השבת והצניעות לא אחשה

יז. אני אמרתי בבחירות: אל תעשו לי כלום, אל תשתמשו בתמונות ובשם שלי, אני אומר את דעתי, השומע ישמע והחדלים יחדלו, ויילכו אחרי ההבל והיבל... אבל היום עושים שגיאה, ועשו מודעות עם תמונה שלי בטלית, וכתבו "למען כבודו". וכי ביקשתי כבוד?! אני לא צריך כבוד. אני לא אוהב כבוד כמו שאני לא אוהב בזיון, **כואב לי שמבזים אותי וכואב לי שבעתיים שמכבדים אותי**. כל אחד ואחד משתמש בי לשטויות שלו, ואני לא רוצה את זה³². שאלתי את אלי ישי, ואמר לי שהוא לא יודע מי עשה את זה. **אנחנו עושים דבר לשם שמים, למען התורה, למען עם ישראל, ולמען הכותל המערבי שרוצים לבלע אותו הרפורמים האלה. לכן תכתבו למען הכותל המערבי, למען התורה, למען השבת, למען צניעות בנות ישראל**, שלוקחים אותן לצבא ושואלים אותן שאלות של הבל³³. **אבל לא לכתוב "למען כבודו"**, וכי ביקשתי כבוד בכלל?! פעם (בשנת תשי"ח) **רבי פנחס באנון שליט"א** אמר **לאבא ע"ה: "כבוד"** ראשי תיבות **בטל ומבוטל כעפרא דארעא** (הם לומדים בשיטת נוברהדוק). תדעו את זה, למה זה בטל ומבוטל? כי היום אתה מכבד אדם ומחר אתה מבזה אותו. לכן אל תכבד ואל תבזה, תן לנו לחיות בשקט, "בתוך עמי אנכי יושבת" (מלכים ב' ד' י"ג. ראשי תיבות אבי"ע, אצילות בריאה יצירה עשיה). בשביל מה אני צריך את כל השקרים האלה?! אבל הבעיה בדור הזה דור

אבל תכתוב "ממנו" ואל תתחכם יותר מדי. ויש פסוק כזה, **"הייתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים, אשר כמוהו לא נהייתה וכמוהו לא תוסיף"** (שמות י"א ו'). **והרי כתוב צעקה גדולה וא"כ צריך לומר "כמוהו"**. אבל גם שם במסרה כתוב "סבירין כמוהו, סבירין וכמוהו". פעם **אבא ע"ה** אמר טעם לזה, **שמגודל הצעקה הפסוק קרא לה בלשון זכר**. והביא ראייה מהפסוק "משען ומשענה" (ישעיה ג' א'), ומה ההבדל ביניהם? המלבי"ם שם מפרש שמשען זה לשון זכר וחזק יותר, ואילו משענה זה חלשה יותר. וגם כאן הפסוק אמר "כמוהו" בלשון זכר, לרמז שהצעקה היתה חזקה. פעם לפני שנים רבות ראיתי בגליון של נטורי קרתא, שהביאו קטע מספר על השואה של רבי מיכאל דב וייסמנדל: "על הצעק מתהום הדם, צחוק ממרום הדמים". מה זה צעק? זה צעקה, וכתבו בלשון זכר.

30. והנה דוגמא לזה, גם מהרמב"ם שכתב **"מאכלות אסורות"**, והרי מאכל זה לשון זכר וא"כ צריך לומר מאכלות אסורים. אבל גם זה **כדי לזווג המלות**.

31. רק בדור של הסכלים האלה בתחילה שולחים אליך חמשים מכתבים, ושואלים ושואלים הרבה שאלות, "שואלים קטנים מחבלים כרמים" (נ"פ שיר השירים ב' ט"ו), ואח"כ מוציאים נגדך ספר "ספר ההשכלה". זה השכלה?! "משכלה ועקרה" (שמות כ"ג כ"ז). רשעים. אבל אנחנו נותנים תשובה לכל אחד. רק אם האדם "נודניק" שכל שבוע שואל שאלות ועושה כאב ראש, אני אומר לו: אדוני, תעזוב אותנו.

32. אתם יודעים למה אינני רוצה תמונות? כי אנשים רואים תמונה של הרב עובדיה ושלי, ואומרים: "מה לתבן את הבר" (רמיה כ"ג כ"ח)?! מה קרה לכם? מה אתם משוים ביניהם?! עושים פרסום? מחזקים את ביבי וזוכרים את מרן", וגם עלי-כותבים "מרן"?!

אבל אני לא רוצה מרן, ואני שונא את התואר הזה. פעם חכם אשכנזי אחד מבני ברק שלח לי כל מיני שאלות לקראת פסח, וכתב לי "מרן". אמרתי לו: אתה יודע מי זה מרן האמיתי? אתה? והילדים. אמר לי: מאיפה אתה יודע? אמרתי לו: בליל שבת אתה אומר "סבירי מרן", מי זה מרן? האשה והילדים... תפסיקו להשתגע מהמלה "מרן".

33. למשל שואלים אותה: תגידי מתי עושים ברכת החמה? וכי היא רבנית שצריכה לדעת את זה?! מספיק שהיא שומרת תורה ומצוות, זה הכל. מחר ישאלו אותה: מה זה **זט"ו ב' ד' ד' וב"ו** (עיין שו"ע א"ח ס' תרפ"ט סעיף ו')? והיא תברח משם... מה השאלות האלה? מה השגעונות האלה? תפסיקו לשגע אנשים. אם מעידים עליה שהיא שומרת תורה ומצוות ושבת ואוכלת כשר, שולחים את זה במכתב רשום, וזה הכל. וגם החוק מתיר את זה. "אמר - מר", מר ראשי תיבות מכתב רשום. ולא צריך להשתגע בזה. אבל הנציגים שלנו לא יכולים להילחם על זה, וכל אחד מפחד מעורו. לא לפחד, לא לפחד, ולא לפחד. צריכים לומר את האמת בפרצוף.

ההגדה מתורגמת גם לערבית

הכלל באותיות ברורות ומאירות עינים

בשורה טובה לשוחרי התורה והמצוות!

הגדה של פסח

יצא לאור

"מגיד דבריו ליעקב"

מאת מרן רבי רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל ומרן רבי רפאל כדיר צ'באן זצוק"ל

דיני חג הפסח, פרוש ההגדה ושיר השירים עם תרגום. בהגדה זו נדפס גם שיר השירים עם תרגום ופירושו של מורינו הרב ראב"ד מקודש רבי שאול הכהן זצוק"ל.

חדש! הגדה של פסח מדרש הגדה

של הרה"ג רבי צמח הכהן מג'רבה עם תרגום מילות ההגדה לערבית

מתאים מאד למתנות לפני פסח לעובדים ותלמידים וכד'

050-4174471 | 08-6727523

rahamim12@012.net.il

מכירת ספרי מזה"ד ר' רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל ועוד

מוקדי מכירת ספרי המכון:
ירושלים: רח' קהתי 22 גבעת שאול בתאום מראש 0548449460 | חנות "בית האוצר העברי" אגריפס 2 | חנות גליה במאה שערים. בני ברק: רח' ר' עקיבא 036168435 בתאום מראש. חנות ספרים כסא רחמים רח' עזיאל, אלעד: רח' יוסי בן קסמא 41 בתאום מראש. טבריה: 0548477628 קרית גת: חנות תשמישי קדושה "מחשבה תהודה" בתאום מראש. אשקלון: חנות מוריה רח' העבודה. אשדוד ושאר אזורים: 086727523 | בעמותת הערב (הגדות בלבד) מודיעין, בית שמש וביתר: 0548482384 או 0548482184 | 0504174471 | אצל משפחת נעמן 0504108108.

של משוגעים, הנה רק אמרתי את זה ומיד מפרסמים: "הרב מאזוז מתקיף את תנועת יחד", אבל אני לא מתקיף כלום, "מתקיף לה - רב פפא"... רק אמרתי שלא היו צריכים לכתוב "למען כבודו", כי אני שונא כבוד³⁴. זה מה שאמרתי. אבל אני תומך באלי ישי ותומך בתנועה הזו. וכל מה שאפשר לעשות למען התורה, "חבר אני לכל אשר יראוך" (תהלים קי"ט ס"ג). ובעזרת ה' נעשה ונצליח. אמן כן יהי רצון.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים ואת כל הרואים ואת כל הקוראים, שנזכה לראות בביאת משיח צדקנו, שנאמר "ואשרקה להם ואקבצם" (זכריה י"ח), כי ואשרקה השרש שר"ק, ראשי תיבות שומעים רואים קוראים, שומעים בקול ברמה, רואים בבית הכנסת ובלוין, וקוראים בעלון. כל אלה יתברכו מן השמים, הם ומשפחתם לדורי דורות, אמן כן יהי רצון.

34. ביום פורים האחרון בא אלי אחד ואמר לי: אנחנו אוהבים אותך, ועוד פעם ועוד פעם אנחנו אוהבים אותך. אמרתי לו: די מספיק, אל תאהב אותי. יש אנשים משוגעים. פעם בא אלי אחד במוצאי פורים, ואומר לי: "גדול הדור, מופת הדור, פאר הדור". אבל פאר גדול מופת ראשי תיבות פגם... תעזוב אותי. אתה רוצה כסף של פורים? תאמר "אני רוצה כסף". בבקשה. "ארך אפים ורב חסד" (שמות ל"ד), ארך ראשי תיבות "אני רוצה כסף"... אל תשגעו אותי.

הודעה משמחת

ניתן להשיג את ההגדה של פסח ויגד משה (מהדורא שניה) הכוללת פנינים ופירושים על ההגדה ופסקי הלכה מאת מרן עמוד ההוראה רבנו כלפון משה הכהן זצ"ל, עם הרבה הוספות, בטל' 054-8479918

בשורה טובה לשוחרי התורה בעזרת ה' ובישועתו זכינו להוציא מחדש לאור את סדרת הספרים

שו"ת תפילה למשה

במהדורה חדשה

של הגאון הגדול מורנו ורבנו הגאון המופלא רבי משה לוי זצ"ל

וכן את שאר ספרי המחבר

מנחת אברהם, ברכת ה', מלווה ה', יוסף דעת ודברי השמיטה וכו'. ניתן להשיג:

בכ"ז הארץ | ירושלים | בכ"ז הארץ | ירושלים
ישבת כסא רחמים | עדיאל 26 03-676-7163 | ישבת כסא רחמים | עדיאל 26 03-676-7163
055-6774920 | 054-9789351

הגאון הגדול רבי חיים הכהן זצ"ל

כולל "נר חיים"

ירושלים

ע"ש הגאון הצדיק רבי חיים הכהן זצ"ל מייסד מוסדות "חכמת רחמים"

הזדמנות אחרונה!

גם אתה ינול!

בהשתדלות קטנה להיות שותף בהחזקת התורה ולהצטרף לרבים שכבר תרמו וראו ישועות.

בעז"ה במוצאי ר"ח ניסן מוצש"ק פ' תזריע
תערך הגרלה על פרסים יקרי ערך כלי בית, תווי קניה ועוד...

פרס ראשון 2000 ₪

רכישת כרטיס בודד סה"כ 20 ₪

ברכישת 5 כרטיסים (100 ₪) הנך זכאי:

בכרטיס בונוס מתנה + העברת 2 שמות לברכה שיוזכרו ע"י האברכים ויתברכו בקברו של הגאון הצדיק ר' חיים הכהן זצ"ל

כרטיסים ניתנים לרכוש: מזומן / ציקים ע"י נציגים | **אשראי** | **זרים פלוס (ע"ש כולל נר חיים)**

תורמים ורואים ישועות-צלצל עכשיו:
052-7128761 | 052-7681914 | 052-7128760

מיניבר נעם 1 המהודר לשבת - בלי שאלות!

שאלה אפרטת שמיני

נחום קיאלף השבת אגוז אוז טרי נאכאן. כלרצה
אהשאיך אג הקאיפא הגאט היכן אהשאיכן -
אגך צארת חרס יקרה שמונת הפינה או אפח
שה עגה הניחו בו שקיג חדשה.

אהיכן אדעגכס נכון יאג אהשאיך?

תשובות יש לשלוח למייל: israel@afikim-water.co.il או לפקס: 02-5807576
בין הפותרים נכונה תוגרל מכונת קפה איכותית!

תשובה לשאלת
פקודי

מין מלכא זצ"ל פסק בספרו חזון עבדיה (ח"ה עמ' שמ"ב) שמזרן או כרית גומי,
אם נפחו אותם פעם אחת קודם השבת, ויצא מהם האויר, מותר בשבת לחזור ולנפחם.
וכן פסק בשמירת שבת כהלכתה (ח"א ט"ו פ"ג) ושם הוסיף שמותר לנפח
אפילו במשאבה המיוחדת לכך. ע"ש.

דוד אליהו לוי - מנשר

הזוכה בפתרון החידה

למחמירים:
מעקף ייחודי
ללא חשש
בורר

נעם 1

8510*

נבדק ואושר לשימוש ע"י בד"ץ מהדרין | בטיחותי במיוחד לילדים!

מבית
אפיקים
פתרונות סינון מים

זורם ברגע אחד

אולם תצוגה חדש! גבעת שאול 40 ירושלים

מי בתמונה?

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של סרן ראש הישיבה שליט"א לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון 111

ידע תדע

הרמב"ם פתח לתמינים 'שערי אורה', הוא העמידם בקרן אורה והצילם (וכתב להם את אגרת תימן). וכל כך הכירו לו טובה עד שהיו קובעים בחייו כל יום באמירת הקדוש: "בחינו וביומנו ובחיי מרנא ורבנא ורבנו משה בר מימון" כך כתב הרמב"ם באגרתו לחכמי צרפת, אמר להם, תדעו לכם, קבלתי שבת ימון כל זמן שהרמב"ם חי ככה אמרו.

אגרת אחת של הרמב"ם הועילה לשמונה מאות שנה! כי מאז שהוא כתב את "אגרת תימן" עברו שמונה מאות שנה, והיא עודדה את התימנים והירמה אותם על הרגלים. אמנם כל האגרות פתובה בערבית (ותרגמה לעברית), אבל הרמב"ם כתב את הפותרת בהתחלה בעברית: "על שרשי האמת יעידו גזעיהם, ועל טוב הפעילות יסידו נובעיהם", מה הפונד? "על שרשי האמת" - השרש של האמת הוא באדמה, ואיך ידע שזאת אמת? "יעידו גזעיהם" - הגזעים שהם מעל האדמה, הם מעידים על השרש. "ועל טוב הפעילות" - כדי לדעת אם הפעול הזה טוב או לא, "יסידו נובעיהם" - אם הפעול נובע מים קרים חיים, זה מעיד שזה הפעול טוב. אחר כך הוא התחיל לשבח שם את יהדות תימן. (גליון 41 הערה 13 וגליון 84 הערה 6)

למען הספר

למוד בית יוסף ארבע מאות פעם

הגאון מהרש"ם (רבי שלום מרדכי מברג'און), שחי לפני מאה שנה, היה לו זכרון אדיר (ואיני יודע אם זה בגלל שהיה לומד כל הזמן או שהוא נחן בזכרון). פעם אחת הוא היה חולה ושוכב במטה, ובחדר השני היו דנים בהלכות שבת, אחר כך שאל אותם: באיזה נושא דברתם? אמרו לו את הנושא. אמר להם: זה מופיע בדרוכי משה [חבור על הטור, שחברו הרמ"א] הלכות מזוזה. אמרו לו: הרב, מזוזה או שבת? אמר להם: תפתחו ותראו, ואכן פתחו וראו את זה. שאלו אותו: איך הרב זוכר את זה? ענה להם: אם עברתי על הבית יוסף

תענוג ללמד "ביע אמר"

אני עוסק בתורה והם עוסקים בענינים שלהם. אבל כשחזרו הסתפלותי על הפנים שלהם לראות אם יש להם שמחה, אבל לא היה בהם שום שמחה, אלא פניהם היו כבדות, מה יש לכם? לא נהניתם?! אבל לא שונה כלום... אבל התורה זה אחרת, כי תענוג ללמוד "ביע אמר" ולראות כל נושא איך הוא מביא אותו מהמקורות הראשונים והאחרונים, בשפה ברורה ובהירה. (גליון 85 הערה 28).

חידה

שלושה דברים שארו בראש חודש ניסן.

תשובה לחידה נמצאת בעלון תנוכה

תשובת ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שולוחה 21 (חובה לציין שם ומכתובת) נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

פתרונות מאילון קודם:

פתרון חידה: צבא ללא חיילים. האנן רבי אברהם צבי אייבך (מחבר נחל אשכול), היה חותם "צב"א". הוכחה: יהודה רייפמן - בית שמש. פתרון מה בתמונה: רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א עם תלמידים במשתה פורים. הוכחה: רחמים כהן - בני ברק

הלכה נאמנה

הלכות חל המועד

א. בחוץ לארץ כל האשכנזים היו מניחים תפלין בחל המועד (חוץ מבודדים), ואלו הספרדים לא מניחים תפלין. אמנם מרן בבית יוסף (אורח חיים סימן ל"א) כותב שבספרד פעם היו מניחים תפלין בחל המועד, כי הרא"ש (הלכות תפלין סימן ט"ז) פסק שלא יבטלו את זה, שהרי בחל המועד עושים מלאכה כמו מלאכת דבר האבד וכדומה. אבל אחר כך כשראו כתוב גביר (זוהר חדש דף ס"ד ע"ב) מלים חמורות מאוד על הנחת תפלין בחל המועד, הפסיקו בזה. אבל האשכנזים היו מניחים תפלין ומצאו הסבר יפה למנהגם (והוא מובא בחזון עובדיה - יום טוב (הלכות חול המועד עמ' ק"ס) בשם מעדני יום טוב (על הרא"ש שם אות ע"ד), שהסביר מנהג האשכנזים בזה. אבל הרב השיב על זה שם, הרב זווין זצ"ל (ספר סופרים וספרים ח"ב עמוד 209) כותב שראייה מתברר חדש שמפלפל על הנחת

השר שבחג שלכם אתם נראים ככה. וכתב הרב הטר שישתפר על ידי פועל עני שאין לו מה אכל. ואחר כך (ראה במהדור' תניני ס' ק') כתב: שקלתי כמה פעמים אם כדאי לפרסם את ההתר או לא, ואמתי שאפרסם את זה, "צדקים ילכו בם ופושעים יקשלו בם" (הושע י"ד). אבל כל חכמי דורו חלקו עליו בזה, ואמנם במשך הדורות כתבו להקל בזה, והרב פינשטיין (אגרות משה חו"מ חלק א' סימן קס"ג) כתב שמי שנוהג להתגלח כל יום, וכמו באמריקה שאי אפשר להיות לא מגלח שם, מתר לו גם בחל המועד. ועוד כמה צדדים להקל בזה. אבל לא כדאי לסמוך על זה. לכן מרן הגאון רבנו עובדיה יוסף זצ"ל היה אומר בדרשותיו שאסור להתגלח בחל המועד, ומי שמתגלח אין גוערין בו בחזקה (ובספר חזון עובדיה עמוד ק"צ פסק לאסור). אבל היום בעולם כולו מגדלים זקן, ולא יקרה כלום אם יגדל זקן במו, וגם זה כבוד התורה וכבוד החק וכבוד החכמים. (גליון 152 אותיות י"ב וט"ו).

